

[P. N. Petersen (Røjtø).]

Nu er det jo forsvaret af Grønland, det drejer sig om, og i den anledning er der truffet en aftale mellem den danske og den amerikanske regering, der ganske symbolsk indledes med, at begge landes nationalflag skal vaje over forsvarsområderne, medens det i hvert enkelt tilfælde skal aftales, hvordan ansvaret skal fordeles mellem de to regeringer.

Jeg finder ingen anledning til at lægge skjul på, at det er med stærkt blandede følelser, jeg er vidne til, hvordan dansk — skal vi sige — gammeldags suverænitæt på Grønland beskæres, og mit parti kan i hvert fald ikke stemme for en beslutning af denne karakter. Nu er der jo ikke noget, der er så galt, uden at det er godt for noget. Jeg glæder mig i hvert fald over, at den to-sidede overenskomst mellem Danmark og De Forenede Stater ophæves samtidig med vedtagelsen af denne rigsdagsbeslutning. Det vil sige, at når Atlantpagten er bragt til ophør, har Danmark sin fulde suverænitæt igen, og det lægger det radikale venstre så megen vægt på, at vi heller ikke vil stemme imod dette forslag til rigsdagsbeslutning.

Tilbage har jeg endnu ønsket om, at den grønlandske befolkning ikke skal komme til at lide altfor meget under de militære foranstaltninger, der skal træffes.

Her i Danmark betragter vi det jo som en ærøssag at styrke den grønlandske befolkning i dens bestræbelser for at højne de økonomiske, erhvervsmæssige og kulturelle tilstande i disse fjerne egne, og jeg tror, vi i al beskedenhed tør sige, at dette i nogen grad er lykkedes hidtil. Men når landet bliver spækket med militær, kan det kun virke hemmende på disse bestræbelser. Krig og militærvæsen virker altid forrænde på sindene, og derfor er det, vi her i landet sætter så stor pris på det arbejde, der udføres blandt soldaterne af forskellige foreninger og institutioner som f. eks. Dannevirke, KFUM og det grundtvigske soldatarbejde. Jeg ved ikke, om der kan påregnes et tilsvarende arbejde blandt de danske soldater i Grønland.

På baggrund af det, jeg her har sagt, agter det radikale venstre ved anden behandling at undlade at stemme for det foreliggende forslag til rigsdagsbeslutning.

Det andet forslag til rigsdagsbeslutning behøver jeg ikke at ofre mange ord på, da det radikale venstre i konsekvens af partiets stilling til enhedskommandoen iøvrigt agter at stemme mod en rigsdagsbeslutning, der

tager sigte på en enhedskommando i Atlantområdet.

Chr. Nielsen: Som modstander af Atlantpagten må jeg vende mig mod de to forelagte forslag til rigsdagsbeslutning, som rigsdagen nu er i færd med at gøre færdige. Jeg betragter disse to beslutninger — dels beslutningen om at udlevere baser på Grønland til fremmede magter, dels beslutningen om, at danske soldater skal stilles under amerikanske øverstkommanderende — som alvorlige, skæbnesvangre skridt på den vej, Danmark har betrådt siden indgåelsen af Atlantpagten.

Der bliver sagt, at forslaget om Grønland er en naturlig afløsning af den gamle traktat af 9. april 1941. Jeg synes ikke, man kan stille det op på den måde. Den eneste naturlige afslutning på den gamle traktat havde været, at amerikanerne havde holdt ord og var forsvundet ud af Grønland for længe siden; det var jo det, der lå i traktaten, da den blev indgået den 9. april 1941. Det blev yderligere uddybet i højtidelige erklæringer fra daværende præsident Roosevelt, at amerikanerne, i samme øjeblik, krigen var bragt til ophør, ville trække sig bort fra Grønland.

Jeg synes, der er et par ting, der må stilles op mod hinanden, når man drøfter forholdet om Grønland. Jeg tænker på situationen, som den forelå i 1941. Dengang var der virkelig noget, der talte for, at der blev oprettet en traktat, da der, som ministeren omtalte det i sin indledning, var en stor risiko for, at tyskerne, nazisterne, skulle udnytte Grønland; derfor var der en reel baggrund for den indgæede traktat. Men jeg synes, at vi i dag lige skal mindes, hvordan den affære blev vurderet i Danmark. Da de reelle forhold talte for en sådan traktat, bedømte de ansvarlige politikere det herhjemme som højforræderi. Man afskedigede den danske gesandt i Washington, som havde indgået traktaten. Sådan bedømte man situationen dengang. I dag, da der ikke foreligger nogen som helst reel baggrund for de påstande, man fremfører, der skulle nødvendiggøre en fortsat udvidelse af baserne på Grønland og amerikanernes tilstedeværelse der, finder de samme politikere, som dengang stemplede det som højforræderi, at det er en såre naturlig ting. Jeg synes, at disse to episoder belyser situationen i dag så udmærket godt: hvor ansvarlige politikere i Danmark har placeret sig, og hvordan man uden blusel udleverer dansk territorium til fremmede magter.